

Sucho, nezdár zalesnění a nahodilé těžby v Jihomoravském regionu

Doc. Ing. Rudolf Bagar, CSc

Ing. Martin Klimánek

Zdeňka Klimánková

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů pobočka Brno

Intenzivní lesní hospodářství bylo v „nedávno minulé“ době převážně orientované na umělou obnovu lesních porostů. Vysoké nezdary zalesňování způsobené především nepříznivými klimatickými vlivy, následná úprava druhové skladby dřevin i značné úkoly ve výchově porostů, bylo provázeno trvale rostoucími náklady na pěstební činnost. Především se jednalo o růst nákladů na zalesňování a na zajištění kultur.

V současné době je v Lesích České republiky prosazován a uskutečňován „Program trvale udržitelného hospodaření“. Cílem hospodaření se rozumí udržitelné obhospodařování lesů s cílem vytvářet stabilní, kvalitní, druhově, věkově a prostorově členěné smíšené lesní porosty. Je třeba zdůraznit princip víceúčelového hospodaření, typologický základ péče o lesní porosty, zejména volbu druhového složení lesních porostů, uplatňování aspektů genetiky a šlechtění v lesním hospodářství, tvorbu porostů smíšených, orientaci na obnovu přirozenou a kombinovanou ve vhodných přírodních podmínkách.

Z hlediska ochrany přírody má i významný cíl ponechání určitého podílu doupných stromů odumřelého dřeva v lesích. Racionalizační aspekt představuje doporučení, ponechat těžební odpad a neprodejnou biomasu po těžbě na místě v lesních porostech, pokud není nebezpečí ohrožení bezpečnosti a zdravotního stavu lesů. Program odpovídá v základních směrech obecné potřebě lesního hospodářství v České republice a zahrnuje všeobecně uznávané tendence trvale udržitelného hospodaření v lesích, včetně řady základních prvků ekologicky orientovaného (přírodě blízkého) lesního hospodářství.

Problém neuspokojivé, v některých případech až kritické ekonomické situace lesních závodů různých kategorií, lze v první řadě řešit racionalizací. V důsledku racionalizačních opatření nesmí docházet ke znehodnocování produkční základny, v našem případě lesních ekosystémů, jako celku, tj. půdy, ostatního lesního prostředí a lesních porostů. Nesmí být narušena bezpečnost, stabilita, zdravotní stav, produkční schopnost a jakost porostů.

Přírodní a zvláště klimatické podmínky rozhodující mírou ovlivňují růstové faktory lesních dřevin a určují celý systém hospodaření v lesích. Je třeba zdůraznit, že lesní ekosystém je adaptován na klimatické hodnoty zhruba dlouhodobého 50-ti letého průměru let 1901 – 1950. Každé výraznější výkyvy kterýchkoliv klimatických prvků představují stresové zásahy na lesní porosty. Je samozřejmé, že nejvíce jsou ohrožovány porosty lesních dřevin na nepůvodních stanovištích.

Podle našich šetření došlo k významným posunům řady klimatických prvků v posledních 30. – 40. letech, což se prakticky projevilo ve změně přírodních podmínek podstatně ovlivňujících vitalitu lesních porostů. Šetření bylo provedeno z hodnot monitorovacích stanic ČHMÚ Brno – Tuřany, Lednice, Znojmo – Kuchařovice, Jihlava, Protivanov, Moravské Budějovice, Sedlec u Náměště nad Oslavou, Třešť a dalších.

Teplota vzduchu

Průměrné roční teploty vzduchu vzrostly o více než 1°C téměř na všech monitorovacích stanicích ČHMÚ v Jm regionu za období 1961 (1971) – 2000. Průměrné teploty vzduchu v měsících IV. – IX. za obdobné období vzrostly o téměř 1,5 °C.

Srážkové úhrny

Přes značnou nevyrovnanost srážkových úhrnů v jednotlivých letech včetně povodní v roce 1997 nedosahují převážně srážkové úhrny ve „vyrovnané“ řadě let za období 1961 – 2000 hodnot dlouhodobého průměru let 1901 – 1950.

Langův koeficient roční

V řadě let 1961 (1971) - 2000 nedosahují v posledních letech vyrovnané hodnoty Langova koeficientu, regresní přímkou, průměr let 1901 – 1950.

Langův koeficient pro období IV. – IX.

Nedosahuje ve vyrovnané řadě let 1961 (1971) - 2000 hodnot dlouhodobého 50-ti letého průměru 1901 – 1950. Na některých monitorovacích

stanicích se dokonce vyrovnané hodnoty regresní přímkou vzdalují od uvedeného dlouhodobého 50-ti letého průměru (Třešť).

Hydrotermický koeficient podle G. T. Seljaninova

Vyrovnané hodnoty hydrotermického koeficientu regresní přímkou nedosahují převážně v posledních letech hodnot dlouhodobého 50-ti letého průměru let 1901 – 1950.

Globální záření

Nárůst ročních sum globálního záření ve vyrovnané řadě let 1984 – 2000 činí v roce 2000 oproti roku 1984 přibližně tolik, kolik je měsíční hodnota globálního záření v měsíci březnu (případně dubnu). Je patrná i značná nevyrovnanost v jednotlivých letech, jako např. v roce 1998. V roční hodnotě sum globálního záření v roce 1998 došlo k relativnímu poklesu oproti jiným sousedním rokům, ovšem přesto v měsíci srpnu došlo k nárůstu těchto hodnot, takže dosáhly druhé nejvyšší hodnoty v řadě let 1984 – 2000.

Efektivní teploty větší než 5°C

Roční úhrny efektivních teplot nad +5°C ve vyrovnané řadě let 1961 (1971) - 2000 regresní přímkou postupně narůstaly. Nárůst těchto teplot však nebyl vyrovnaný (lineární). Do roku 1980 se projevila jistá stagnace s mírným poklesem. Od 80. let je již patrný nárůst těchto teplot, i když došlo v některých letech k výkyvům (1985, 1987, 1996 byly výrazné poklesy). V posledním období narostly sumy efektivních teplot nad + 5°C oproti roku 1961 tak, že tento nárůst zhruba představuje „obrazně“ sumu efektivních teplot + 5°C za měsíc květen (červen) v období nejteplejších těchto měsíčních hodnot z roku 1995, nebo 1996, pro měsíc květen.

Délka vegetačního období

Vegetační období se v průběhu hodnocené řady 30 (40) let prodloužilo v roce 2000 oproti hodnotám dlouhodobého 50-ti letého průměru 1901 – 1950 ve vyrovnané řadě let regresní přímkou, jedná se např. o 26 dnů v Moravských Budějovicích a naopak až o 47 dnů v Jihlavě.

Zhodnocení změn klimatických hodnot

Výše uvedené skutečnosti dokladují, že v Jihomoravském regionu došlo ke změnám přírodních podmínek, což výrazně ovlivnilo vitalitu lesních porostů. Postupný nárůst efektivních teplot v letech 1961 (1971) - 2000 větších než +5°C a prodloužení vegetačního období při nižších srážkových úhrnech, než byl dlouhodobý 50-ti letý průměr let 1901 - 1950, což představuje větší potřebu vláhy pro lesní porosty. Zhruba se jedná o chybějící srážkový úhrn pro měsíc květen (červen) podle dlouhodobého 50-ti letého průměru let 1901 – 2000.

Potenciální ohrožení suchem

Stoupající trend ročního podílu opakovaného zalesňování jako i řadu let trvajících vysoký podíl nahodilých těžeb je do značné míry způsobován pravděpodobně negativními zásahy do lesního ekosystému. Lze předpokládat, že na tomto negativním zásahu mají převážný podíl klimatické vlivy.

Lesní typy mohou být také indikátory potenciálního ohrožení suchem. Výše uvedené změny klimatických faktorů (přísušky, horké vlny apod.) lze ve svém negativním působení sčítat vzhledem k následkům ovlivňující změny základních růstových faktorů lesních dřevin. Obdobně lze mezi negativní činitele ovlivňující růstové podmínky lesních dřevin počítat i např. výsušné kamenité lesní typy na strmých jižních stráních, převážně v nižších lesních vegetačních stupních (1. - 3. lvs).

Stanovištní růstové podmínky vyjádřené lesním typem (LT), případně souborem lesních typů (SLT), tedy plně nepostihují (nezdůrazňují) např. v případě extrémních klimatických přísušků (možná i jakýchkoliv přísušků) celou problematiku negativního postižení suchem rovnoměrně (stejně) výstižně. Lze tedy provést roztrídění lesních typů, případně souborů lesních typů na určitém lesním majetku, a to podle stupně na citlivost přísušků (udržení vláhy). Doporučujeme proto roztrídění SLT podle potenciálního ohrožení suchem do tří skupin:

1. Malé potenciální ohrožení
2. Silné potenciální ohrožení suchem
3. Velmi silné potenciální ohrožení suchem

Je známo, že uvedené rozřídění SLT prakticky ovlivňuje i věk (věkový stupeň) porostu, dřevina, zápoj a podobně. Potenciální ohrožení suchem je možno znázornit na typologických mapách. Osvědčilo se znázornění:

- malého potenciálního ohrožení suchem barvou **zelenou**
- silného potenciálního ohrožení suchem barvou **žlutou**
- velmi silného potenciálního ohrožení suchem barvou **červenou**

Doporučené a ověřené znázornění ohrožení lesních částí případným suchem v lesnické mapě umožňuje rychlou a snadnou orientaci všem pracovníkům lesního provozu, vlastníkům lesů při objektivním rozhodování v procesu řízení i realizaci hospodářských opatření v lese.

Stupně potenciálního ohrožení suchem by měly dále sloužit jako základ pro diferencovaný přístup hospodaření, od porostní obnovy včetně přípravy půdy, ošetřování kultur a nakonec i technice a doporučení časových rámců v průběhu roku při organizování a provádění porostní výchovy. Promítnutí této problematiky do návrhu rámcových směrnic hospodaření při vyhotovování LHP by mělo v následnosti umožnit především diferencovanou fytotechniku od zalesňování až po zajištění kultur a dále v procesu porostní výchovy.

Nezdar zalesňování

Zalesnění až po zajištění kultur je nejnákladnější položkou v procesu lesní výroby. Proto je třeba eliminovat ztrátové, ovlivnitelné části tohoto procesu. Náklady na umělé zalesnění až po zajištění kultury dosahují v průměru na 1 ha cca 200 000,- Kč.

Procento opakovaného zalesnění (% nezdaru)

Jako příklad můžeme uvést % nezdaru zalesnění a % nahodilé těžby na Školním lesním podniku „Masarykův les“ Křtiny v letech 1971 – 2000.

Procento nezdaru kultur bylo šetřeno za období 1971 - 2000. Ztráty na zalesňování, sice kolísaly v jednotlivých letech, přesto je možno vidět jistou závislost na nepříznivých klimatických podmínkách (přísušky).

Dále se na nezdaru kultur podílely škody zvěří, buřeň i kvalita provedení zalesňovacích prací včetně použitého sadebního materiálu.

Procento nezdaru kultur ve sledované řadě let 1971 - 2000 dosahuje v roce 1976 přes 50 %, v letech 1984 - 1987 hodnot blízkých 30 % a v letech 1992 - 1996 hodnot blízkých 50 %.

Porovnáme-li tyto skutečnosti s chodem vypočtených (odvozených) klimatických hodnot je patrné, že % nezdaru kultur převážně závisí na hodnotě Langova koeficientu (ročního) a hydrotermickém koeficientu. Langův koeficient vypočtený pro období IV. - IX. se rovněž výrazně projevuje na výši nezdaru, vzhledem k vysokým srážkovým úhrnům některých měsíců a charakteru přívalových dešťů v posledním období na jedné straně a naopak delšího téměř bezsrážkového období.

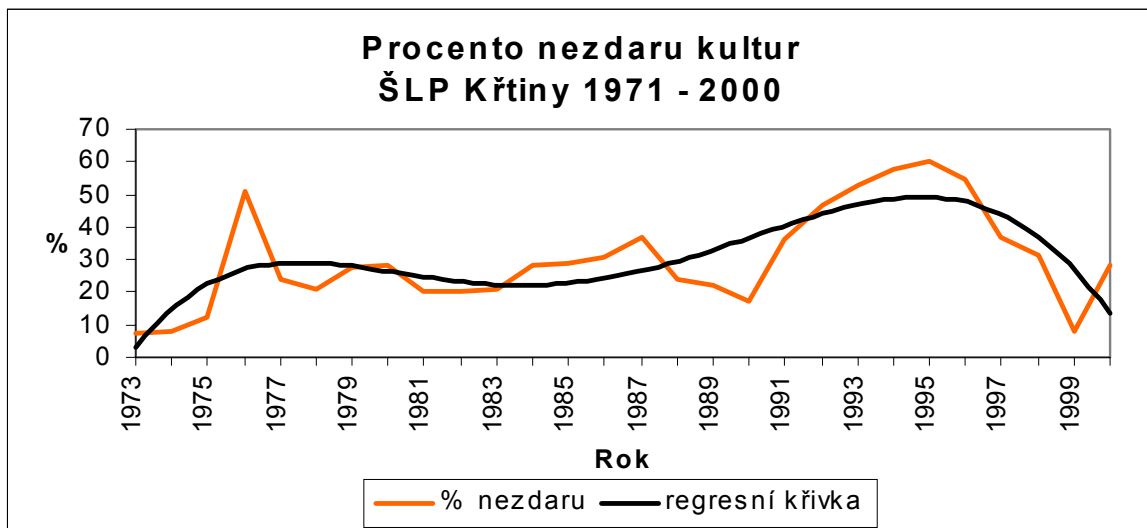
V roce 1976 byla hodnota hydrotermického koeficientu významně nižší než „1“, což znamenalo kritický nedostatek vláhy v měsících s průměrnou teplotou vzduchu vyšší než 10 °C. Langův koeficient roční dosahoval od roku 1973 do roku 1976 hodnot kolem „50“. Tato skutečnost dokladuje několikaletý deficit vláhy. Značná výše % nezdaru kultur v roce 1976 byla patrně způsobena uvedenými skutečnostmi. Obdobně tomu bylo i v letech 1992 - 1996.

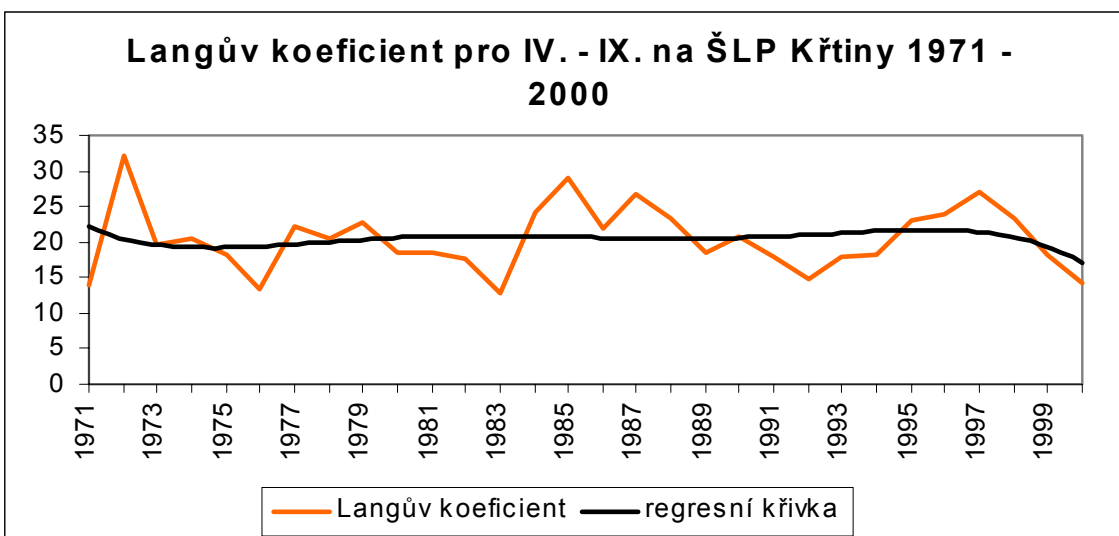
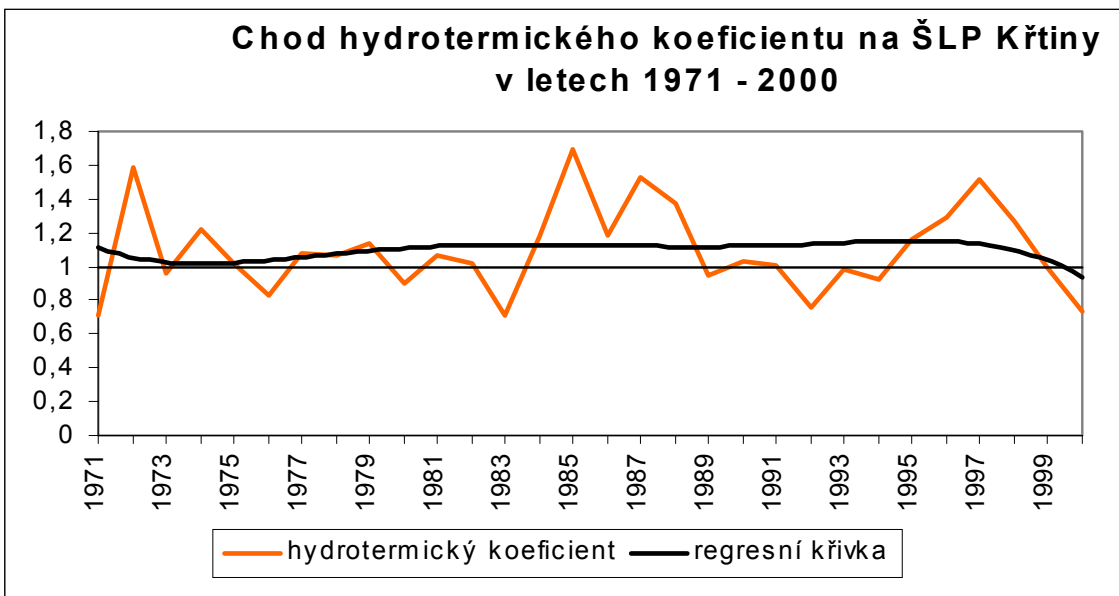
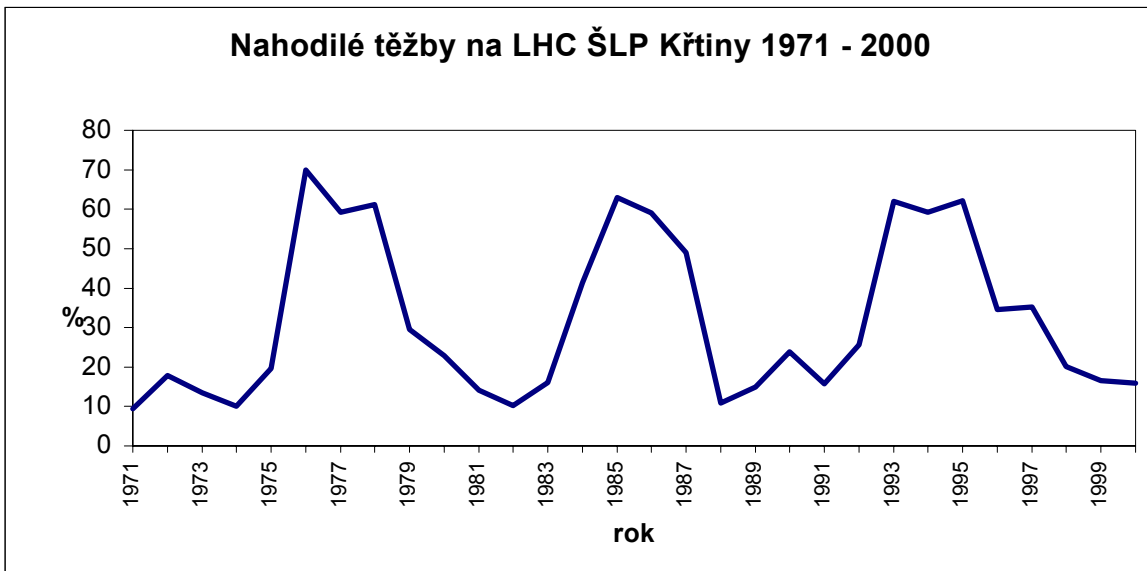
Po několikaletém období, kdy hodnoty Langova koeficientu dosahují výše kolem „50“ a hodnoty hydrotermického koeficientu nižších hodnot než „1“, lze očekávat několikaletý zvýšený nezdar kultur. Obdobnou příčinou jsou i vyšší hodnoty % nahodilých těžeb. Vláhový deficit je tedy rozhodujícím faktorem výše nezdaru kultur i rozsahu nahodilých těžeb. Sebelepší sadební materiál i kvalita práce však nestačí na snížení nezdaru zalesňování. Naopak v letech s klimaticky příznivějšími podmínkami je ujímavost a růst sazenic vyšší i při případně možném nedodržení technologie zalesňování i při použití méně vhodného sadebního materiálu.

Snížení značného % nezdaru kultur i výše nahodilých těžeb by mohla napomoci mapa potenciálního ohrožení suchem.

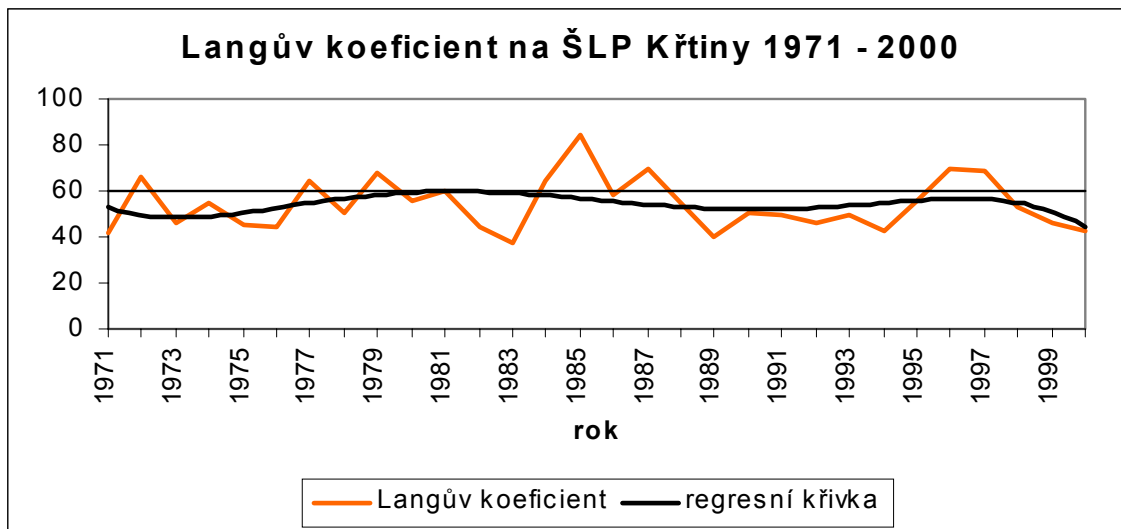
Procento nezdaru kultur v letech 1971 - 2000
(%)

Rok	% nezdaru	Rok	% nezdaru
1971	9,2	1986	30,6
1972	11,9	1987	37,1
1973	7,3	1988	24,2
1974	7,9	1989	22,2
1975	12,2	1990	17,3
1976	51,2	1991	36,0
1977	24,1	1992	46,6
1978	21,1	1993	53,0
1979	27,9	1994	58,0
1980	28,3	1995	60,3
1981	20,1	1996	54,8
1982	20,2	1997	36,7
1983	21,1	1998	31,6
1984	28,2	1999	8,1
1985	29,1	2000	28,2

Vegetační doba, počátek, konec, délka a nárůst vzhledem k průměru let 1901 – 1950 (dlouhodobému 50. letému průměru)

ČHMÚ Brno – Tuřany

Období	Počátek vegetačního období	Konec vegetačního období	Délka vegetačního období	Nárůst počtu dnů proti 1901 - 1950
1901-1950	24. III.	6. XI.	227	
1961	19. III. (78)	12. XI. (316)	239	12
2000	1. III. (60)	25. XI. (329)	270	43

ČHMÚ Lednice

Období	Počátek vegetačního období	Konec vegetačního období	Délka vegetačního období	Nárůst počtu dnů proti 1901 - 1950
1901-1950	20. III.	8. XI.	234	
1961	18. III. (77)	18. XI. (322)	246	12
2000	22. II. (53)	22. XI. (326)	274	40

ČHMÚ Znojmo - Kuchařovice

Období	Počátek vegetačního období	Konec vegetačního období	Délka vegetačního období	Nárůst počtu dnů proti 1901 - 1950
1901-1950	22. III.	6. XI.	230	
1961	17. III. (76)	4. XI. (308)	233	3
2000	7. III. (66)	29. XI. (333)	268	38

ČHMÚ Protivanov

Období	Počátek vegetačního období	Konec vegetačního období	Délka vegetačního období	Nárůst počtu dnů proti 1901 - 1950
1901-1950	9. IV	25. X.	200	
1961	29. III. (88)	6. XI. (310)	223	23
2000	12. III. (71)	6. XI. (310)	239	39

ČHMÚ Sedlec u Náměště nad Oslavou

Období	Počátek vegetačního období	Konec vegetačního období	Délka vegetačního období	Nárůst počtu dnů proti 1901 - 1950
1901-1950				
1961	7. IV. (97)	3. XI. (307)	211	
2000	27. II. (58)	15. XI. (319)	262	

ČHMÚ Jihlava

Období	Počátek vegetačního období	Konec vegetačního období	Délka vegetačního období	Nárůst počtu dnů proti 1901 - 1950
1901-1950	3. IV	28. X	209	
1971	26. III. (85)	28. X. (301)	217	8
2000	9. III. (68)	20. XI. (324)	256	47

ČHMÚ Moravské Budějovice

Období	Počátek vegetačního Období	Konec vegetačního období	Délka vegetačního období	Nárůst počtu dnů proti 1901 - 1950
1901-1950	29. III	30. X	216	
1971	18. III. (71)	2. XI. (301)	230	14
2000	15. III. (74)	11. XI. (324)	242	26

Nárůst efektivních teplot větších než + 5 °C

Stanice ČHMÚ	Rok	Efektivní teploty větší než +5 °C
Brno – Tuřany	1961	1970
	1971	2050
	2000	2290
Lednice	1961	2100
	1971	2180
	2000	2350
Znojmo – Kuchařovice	1961	1980
	1971	2025
	2000	2130
Protivanov	1961	1490
	1971	1515
	2000	1580
Sedlec u Náměště n. Osl.	1961	1660
	1971	1750
	2000	1960
Jihlava	1961	-
	1971	1450
	2000	1750
Moravské Budějovice	1961	-
	1971	1710
	2000	2040

Výskyt nejvyšších nezdaru zalesnění a % nahodilých těžeb podle LHC a roků výskytu.

Lesní hospodářský celek	Nezdar zalesnění (rok výskytu)	Nahodilé těžby (rok výskytu)
Nové Město na Moravě	1992 - 1996	1965, 1970, 1974 – 1977, 1984 – 1987, 1990 – 1991, 1993 – 1997
Jihlava	1991 - 1996	1984 – 1999
Telč	1992 - 1997	1984 – 1999
Rájec n. Svit.	1985 – 1986, 1992 - 1995	1985 – 1987, 1990, 1993 – 1997, 2000
Jaroměřice	1984 – 1985, 1989, 1992 – 1994, 1996 – 1997, 1999	1984 – 1989, 1993 – 1998
Znojmo	1976, 1985, 1991 – 1995, 1998 - 1999	1976, 1985 – 1987, 1990, 1992 – 1998
Židlochovice	1985 – 1987, 1994 - 1995	1990, 1993 – 1995
ŠLP Křtiny	1976, 1992 - 1996	1976 – 1978, 1984 – 1987, 1993 – 1995

Závěr

Chod klimatických hodnot významně ovlivňuje jak výši nahodilých těžeb, tak i procento nezdaru kultur.

Vyhodnocené klimatické hodnoty v delší časové řadě let mohou být dobrým podkladovým materiálem, kdy a ve kterém měsíci v roce je např. nejvhodnější provádět zalesňovací práce. V našem regionu na převážné části území nelze např. doporučit podzimní zalesňování z důvodu značných srážkových deficitů v měsíci říjnu, oproti hodnotám dlouhodobého 50-ti letého průměru let 1901 – 1950. Nelze doporučit ani provádění výchovných zásahů v letních měsících se zásahem do porostního zápoje v období nízkých srážkových úhrnů, nejvyšších teplot vzduchu a vysokých hodnot sum globálního záření. Důvodem je značné nebezpečí šíření václavky, ale i podkorních škůdců včetně dalších škodlivých činitelů. Naopak je žádoucí při plánování a realizaci jak zalesňovacích prací, tak i výchovných zásahů se orientovat na ty měsíce

v roce, které skýtají největší pravděpodobnost úspěchu vynaložených prostředků a lidské práce. Je samozřejmé, že při realizaci jakýchkoliv zásahů v lese je třeba vycházet z místních klimatických a přírodních podmínek.

Mapa potenciálního ohrožení suchem spolu s podrobnějšími podklady o přírodním prostředí, může sloužit jako solidní podklad ke snížení nezdaru zalesňování a výše nahodilé těžby. Především umožňuje rychlou a spolehlivou orientaci o stupni ohrožení suchem a to i lesníkům, kteří dosud pokládali při řízení a organizaci lesní výroby typologickou mapu a lesní typy (soubory lesních typů) pouze za okrajovou záležitost.

Sucho, nezdár zalesnění a nahodilé těžby v Jihomoravském regionu

Doc. Ing. Rudolf Bagar, CSc. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů pobočka Brno
Ing. Martin Klimánek
Zdeňka Klimánková

Intenzivní lesní hospodářství bylo v „nedávno minulé“ době převážně orientované na umělou obnovu lesních porostů. Vysoké nezdary zalesňování způsobené především nepříznivými klimatickými vlivy, následná úprava druhové skladby dřevin i značné úkoly ve výchově porostů bylo provázáno trvale rostoucími náklady na pěstební činnost. Především se jednalo o růst nákladů na zalesňování a na zajištění kultur.

V současné době je v Lesích České republiky prosazován a uskutečňován „Program trvale udržitelného hospodaření“. Cílem hospodaření se rozumí udržitelné obhospodařování lesů s cílem vytvářet stabilní, kvalitní, druhově, věkově a prostorově členěné smíšené porosty.

Přírodní a zvláště klimatické podmínky rozhodující mírou ovlivňují růstové faktory lesních dřevin a určují celý systém hospodaření v lesích. Je třeba zdůraznit, že lesní ekosystém je adaptován na klimatické hodnoty zhruba dlouhodobého 50-ti letého průměru let 1901 – 1950. Každé výraznější výkyvy kterýchkoliv klimatických prvků představují stresové zásahy na lesní porosty. Je samozřejmé, že nejvíce jsou ohrožovány porosty lesních dřevin na nepůvodních stanovištích.

Podle našich šetření došlo k významným posunům řady klimatických prvků v posledních 30. – 40. letech, což se prakticky projevilo ve změně přírodních podmínek podstatně ovlivňujících vitalitu lesních porostů. Šetření bylo provedeno z měřených hodnot monitorovacích stanic ČHMÚ Brno – Tuřany, Lednice, Znojmo – Kuchařovice, Jihlava, Protivanov, Moravské Budějovice, Sedlec u Náměště n. Osl., Třešť a dalších.

Vyhodnocením chodu klimatických hodnot dokladujeme, že v Jihomoravském regionu došlo ke změnám přírodních podmínek, což výrazně ovlivnilo vitalitu lesních porostů. Postupný nárůst efektivních teplot v letech 1961 (1971) – 2000 větších než + 5 °C a prodloužení vegetačního období při nižších srážkových úhrnech, než byl dlouhodobý 50-ti letý průměr let 1901 – 1950, představuje naopak větší potřebu vláhy pro lesní porosty. Zhruba se jedná o chybějící srážkový úhrn pro měsíc květen (červen) podle dlouhodobého průměru let 1901 – 1950.

Mapa potenciálního ohrožení suchem spolu s podrobnějšími informacemi o přírodním prostředí může sloužit jako solidní podklad ke snížení nezdaru zalesňování a výše nahodilé těžby. Má umožnit rychlou a spolehlivou orientaci o stupni ohrožení suchem.

Jako příklad nezdaru zalesnění a % nahodilých těžeb v řadě let 1971 – 2000 byl vybrán ŠLP Křtiny „Masarykův les“. Ztráty na zalesňování sice kolísaly v jednotlivých letech, přesto je možno vidět jistou závislost na nepříznivých klimatických podmínkách (přísušky). Procento nezdaru kultur dosahuje ve sledované řadě let 1971 – 2000 v roce 1976 přes 50%, v letech 1984 – 1987 hodnot blízkých 30% a v letech 1992 – 1996 hodnot blízkých 50%. Porovnáme-li tyto skutečnosti s chodem vypočtených klimatických hodnot je patrné, že % nezdaru kultur převážně závisí na hodnotě Langova koeficientu a hydrotermickém koeficientu. V roce 1976 byla hodnota hydrotermického koeficientu významně nižší než „1“, což znamenalo kritický nedostatek vláhy v měsících s průměrnou teplotou vzduchu vyšší než +10°C. To bylo právě příčinou v roce 1976 značného % nezdaru kultur, i nahodilých těžeb.

Klimatické přísušky vytváří optimální podmínky pro šíření václavky spec. Podle odhadu je václavka jednou z vážných příčin i úhynu lesních kultur, opět zvláště smrku na nepůvodních stanovištích, ale i jiných dřevin. V porostech středního a vyššího věku, zvláště u smrku na nepůvodních stanovištích bývá václavka příčinou značných nahodilých těžeb. Extrémní hodnoty klimatických hodnot přímo stimulují další škodlivé činitele lesních dřevin a

to jak houbové tak i podkorní a nebo listožravé. Vhodnými hospodářskými zásahy je možno tyto škody mírnit .